

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/822/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4405216022
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4405216022.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci navrhovateľa: Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom Bratislava, Trnavská cesta 82, IČO: 36 062 235 proti odporcovi: H. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom U., C. XXX/XX, o zaplatenie sumy 7.432,92 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 22. mája 2015 č. k. 8C/61/2013-237 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh zamietol a odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 420 ods. 1, 2, § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), § 24 ods. 2 písm. b) a ods. 7 zákona č. 381/2011 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. 03. 2003 a z vykonaného dokazovania zistil, že dňa 08. 11. 2002 v Maďarsku vodič ľahača zn. IVECO, EČV: NZ-XXXBE (H. T.) zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k poškodeniu motorového vozidla Opel Astra 1,6, EČV: T.-XXX, ktoré patrilo poškodenému ORTOMOBIL Kft. Maďarsko. Podľa oznámenia polície prevádzkovateľom tohto ľahača v čase dopravnej nehody bol odporca. Navrhovateľ dňa 07. 02. 2003 poškodenému poskytol poistné plnenie v sume 223.924 Sk. Listom zo dňa 15. 10. 2003 navrhovateľ oznámil odporcovi, že poskytol poistné plnenie poškodenému v sume 223.924 Sk a vyzval ho na zaplatenie tejto sumy do 15 dní od doručenia výzvy. Uviedol, že navrhovateľ si voči odporcovi uplatňuje škodu s poukazom na ustanovenie § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože odporca bol prevádzkovateľom motorového vozidla a ako taký zodpovedá za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla. Súd prvého stupňa mal za to, že takýto právny argument navrhovateľa neobstojí, pretože škoda bola spôsobená vodičom ľahača (H. T.), ktorý vznik dopravnej nehody zavinil. Súd prvého stupňa nemal za preukázané všetky skutočnosti pre záver, že dňa 08. 11. 2002 (v dôsledku protiprávneho konania H. T., ktorý nedodrжал všetky predpisy cestnej premávky) bola škoda spôsobená v rámci činnosti odporcu - podnikateľa. Pre takýto záver by bolo potrebné bezpochybne preukázať miestny, časový a predovšetkým vecný (vnútorný, účelový) vzťah činnosti, pri ktorej bola škoda spôsobená, k prevádzkovej (obchodnej) činnosti zamestnávateľa, teda, či objektívne išlo o činnosť konanú pre zamestnávateľa, hoci bez jeho príkazu, len na základe vlastného rozhodnutia. Podľa obsahu potvrdenia zo dňa 12. 11. 2003 v dňoch od 30. 10. 2002 do 30. 11. 2002 H. T. vykonával skúšobné jazdy vo firme odporcu. Podľa názoru súdu prvého stupňa, tieto skúšobné jazdy boli vykonané práve za účelom zistenia spôsobilosti H. T. na prípadný budúci výkon práce vodiča nákladnej medzinárodnej dopravy a neboli vykonané na vykonávanie činnosti pre odporcu. Na základe týchto úvah súd prvého stupňa usúdil, že zodpovednosť odporcu za vzniknutú škodu neprichádza do úvahy ani podľa § 420 ods. 2 OZ. Mal za to, že vzhľadom na vyššie uvedené nie je možné teda konštatovať zodpovednosť odporcu za vzniknutú škodu ani podľa § 427 OZ, ani podľa § 420 ods. 2 OZ. Vzhľadom na túto skutočnosť potom nie je možné, aby sa navrhovateľ domáhal voči odporcovi zaplatenia škody (ktorú navrhovateľ zaplatil poškodenému dopravnej nehody zo dňa 08. 11. 2002) s poukazom na ustanovenie § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. v znení účinnom v čase dopravnej nehody. Vzhľadom na túto

skutočnosť, súd prvého stupňa návrh v celom rozsahu voči odporcovi zamietol. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 OSP, keď v konaní úspešnému odporcovi nepriznal náhradu trov konania, keďže mu týmto konaním žiadne trovy nevznikli a ich náhradu si ani neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, odôvodniac ho tým, že odporca v spore nenamietal skutočnosť, že dopravná nehoda dňa 08. 11. 2002 bola spôsobená motorovým vozidlom, ťahačom zn. IVECO, EČV: NZ XXXBE, na ktoré nebolo uzavreté povinné zmluvné poistenie v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. a ktorého bol v čase dopravnej nehody držiteľom, ani svoju povinnosť uzavrieť toto poistenie v súlade s § 3 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., ani nerozporoval výšku škody. Konštatoval, že odporca bol v čase dopravnej nehody, t. j. dňa 08. 11. 2002 držiteľom a prevádzkovateľom motorového vozidla, ťahača zn. IVECO, EČV: NZ XXXBE, ktorým bola spôsobená škoda na motorovom vozidle zn. Opel Astra, EČV: T-XXX (poškodený ORRTOMOBIL kft., Maďarsko). Tým, že odporca nesplnil svoju zákonom stanovenú povinnosť v súlade s § 3 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., vznikol navrhovateľovi voči nemu oprávnený nárok na základe ustanovenia § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z., a to právo proti tomu, kto zodpovedá za škodu podľa ustanovenia § 24 ods. 2 uvedeného zákona na náhradu toho, čo za neho plnil. Navrhovateľ v tejto súvislosti poukázal na to, že odporca zodpovedá podľa ustanovenia § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka ako prevádzateľ motorového vozidla za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla. Mal za to, že zodpovednosť podľa tohto zákonného ustanovenia je založená na princípe zodpovednosti objektívnej, teda bez zreteľa na zavinenie. Riziko, ktoré plynie zo špecifického zdroja zvýšeného nebezpečenstva súvisiaceho s prevádzkou dopravných prostriedkov nesie totiž ten, komu táto prevádzka slúži, t. j. prevádzateľ. Napriek tomu, že pojem „prevádzateľ“ nie je definovaný, pre jeho zmysel je charakteristické, že je to taká fyzická alebo právnická osoba, ktorá má právnu a faktickú možnosť trvale disponovať s dopravným prostriedkom. Prevádzateľ nemusí byť totožný s vlastníkom dopravného prostriedku, prípadne s jeho vodičom. Vzhľadom na to, že zodpovednosť prevádzateľa má povahu objektívnej zodpovednosti, nie je podmienkou jej vzniku protiprávny úkon osoby, ktorá za škodu zodpovedá. Podmienkou vzniku tejto zodpovednosti je spôsobenie škody udalosťou, ktorou je samotná prevádzka dopravného prostriedku a okolnosti, ktoré súvisia s prevádzkou. Prevádzateľ sa môže zbaviť zodpovednosti len za podmienok ustanovených v § 428 OZ. Z týchto však v konaní nebola namietaná žiadna. K právu postihu navrhovateľ uviedol, že ustanovenie § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. upravuje právo navrhovateľa na postih (regres) voči osobe zodpovednej za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, keď má od takejto zodpovednej osoby právo na náhradu toho, čo za ňu plnil. Dodal, že má toto právo nielen voči osobe, ktorá je zodpovedná za škodu ako prevádzateľ motorového vozidla, ale voči každej osobe zodpovednej za škodu. V súlade s týmto poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. 08. 2010 vo veci 4Cdo 134/2009. Nakoľko vozidlo, ktorého prevádzkou bola spôsobená škoda na majetku poškodeného, nebolo poistené podľa zákona č. 381/2001 Z. z., to, že za vzniknutú škodu majetku zodpovedá odporca (a príp. aj vodič motorového vozidla) a túto náhradu škody za neho zaplatil navrhovateľ, tak má navrhovateľ voči odporcovi v súlade s § 24 ods. 7 prvej vety zákona č. 381/2001 Z. z. nárok na náhradu toho, čo za neho poškodenému plnil. Podľa jeho názoru, tak navrhovateľ zaplatil poškodenému z Poistného garančného fondu poistné plnenie vo výške 223.924 Sk (po prepočte 7.432,92 eura), a preto má voči odporcovi právo na náhradu tohto plnenia. Toto právo voči odporcovi si navrhovateľ uplatnil Výzvou na náhradu poistného plnenia zo dňa 15. 10. 2003. Nakoľko však odporca dlžnú sumu nezaplatil, je od 11. 12. 2003 s plnením tejto povinnosti v omeškaní a popri dlžnej sume je povinný zaplatiť navrhovateľovi aj úrok z omeškania vo výške 12,5 % ročne. Mal za to, že z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že žalobný návrh je v celom rozsahu dôvodný, a preto odvolaciemu súdu navrhol, aby rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 7.432,92 eura spolu s úrokom z omeškania 12,50 % p. a. z dlžnej sumy za obdobie od 11. 12. 2003 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a náhradu trov konania vo výške zaplateného súdneho poplatku 372,25 eura do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odporca sa písomne k podanému odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Navrhovateľ sa podaným návrhom voči H. T. a H. W. domáhal zaplatenia sumy 223.924 Sk (7.432,92 eura), ako aj úroku z omeškania vo výške 12,5 % ročne zo sumy 223.924 Sk (7.432,92 eura) za čas od 11. 12. 2003 do zaplatenia a trov konania z dôvodu, že dňa 08. 11. 2002 v Maďarsku H. T. ako vodič zavinil ľahačom zn. IVECO (EČV: NZ XXXBE) dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k poškodeniu motorového vozidla zn. Opel Astra, EČV: T-XXX (poškodený ORTOMOBIL kft., Maďarsko). Prevádzkovateľom tohto ľahača bol v čase dopravnej nehody H. W.. V návrhu ďalej uviedol, že šetrením bolo zistené, že v čase dopravnej nehody nebolo na ľahač zn. IVECO (EČV: NZ XXXBE) uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Vzhľadom na túto skutočnosť, navrhovateľ dňa 07. 02. 2003 v súlade s ustanovením § 24 ods. 2 písm. b) zákona č. 381/2001 Z. z. poskytol poškodenému z poisteného garančného fondu na základe ustanovenia § 24 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. poistné plnenie vo výške 223.924 Sk (7.432,92 eura). Následne si listami zo dňa 15. 10. 2003 a 24. 10. 2003 podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. uplatnil právo na náhradu škody voči H. T. a W. W., avšak na výzvy nereagovali. Poukázal na to, že H. T. za vzniknutú škodu zodpovedá podľa § 420 ods. 1 OZ a W. W. podľa § 427 a nasl. OZ ako prevádzkovateľ motorového vozidla, ktorým zodpovedá za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla, preto žiadal, aby mu uvedené osoby spoločne a nerozdielne zaplatili 223.924 Sk (7.432,92 eura) s príslušenstvom. Dňa 30. 05. 2013 doručil navrhovateľ súdu prvého stupňa podanie, ktorým zobral voči H. T. návrh späť a súdu navrhol, aby konanie voči H. T. zastavil. Na základe predmetného podania súd prvého stupňa uznesením zo dňa 29. 07. 2013 č. k. 8C/61/2013-172 konanie voči H. T. zastavil. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 31. 01. 2014. Následne súd prvého stupňa rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že návrh zamietol a odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Všeobecná zodpovednosť za škodu a prípady osobitnej zodpovednosti upravené Občianskym zákonníkom a inými zákonmi vytvárajú systém občianskoprávnej zodpovednosti za škodu. Ide o zodpovednosť fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré spôsobili škodu iným osobám, pokiaľ na ich zodpovednosť, vzhľadom na konkrétny vzťah subjektu zodpovedajúceho za škodu k poškodenému alebo vzhľadom na porušenie určitých povinností, v dôsledku čoho došlo k spôsobeniu škody inej osobe, netreba aplikovať ustanovenia iného zákona o zodpovednosti za škodu. Prípady osobitnej zodpovednosti môžu byť upravené aj v ďalších právnych predpisoch. Pokiaľ v týchto predpisoch nie sú ustanovené osobitné podmienky zodpovednosti, treba na tieto prípady zodpovednosti aplikovať § 420 Občianskeho zákonníka o všeobecnej zodpovednosti za škodu.

Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravená v § 427 až § 431 je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Na vznik tejto zodpovednosti sa teda nevyžaduje zavinenie konanie. To však neznamená, že škoda spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku nemôže byť zavinená. Zavinenie však nie je podmienkou vzniku tejto zodpovednosti. Ustanovenie § 427 upravuje subjekt tejto zodpovednosti bez ohľadu na to, prevádzkou akého dopravného prostriedku bola škoda spôsobená. Zodpovednosť za škodu podľa § 427 spočíva v tom, že ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Medzi osobitnou povahou prevádzky a medzi spôsobenou škodou musí byť príčinná súvislosť. Čo treba považovať za osobitnú povahu prevádzky, Občiansky zákonník priamo nevymedzuje. Osobitná povaha spočíva v tom, že z tejto prevádzky vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom dopravného prostriedku. Zdroju zvýšeného nebezpečenstva nemožno čeliť ani vhodnými opatreniami technického charakteru pri udržiavaní dopravných prostriedkov v stave spôsobilom na riadne užívanie, ani riadnym spôsobom ich užívania v súlade s príslušnými pravidlami premávky. Zdroje zvýšeného nebezpečenstva spočívajú často v skutočnostiach, na ktoré ani prevádzkovateľ, ani vodič nemôžu vplyvať. Preto je odôvodnená objektívna zodpovednosť. V záujme ochrany tretích (nezúčastnených) osôb sa riziko z prevádzky prenáša výlučne len na prevádzkovateľa. U prevádzkovateľa motorového vozidla (kde škodlivé udalosti

nastávajú, vzhľadom na rozvoj motorizmu najčastejšie) je toto riziko znášania následkov zodpovednosti za škody spôsobené ich prevádzkou zmiernené tým, že každý prevádzkovateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku svojej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (pozri zákon č. 381/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov). Objektmi zodpovednosti za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku sú fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu. Občiansky zákonník nevy vymedzuje pojem prevádzkovateľ dopravného prostriedku; je to pojem širší ako pojem vlastník, pretože okrem vlastníka zahŕňa aj inú osobu, ktorá je na základe iného než vlastníckeho práva oprávnená na trvalú prevádzku motorového vozidla. Prevádzkovateľ, ktorý požičal inému motorové vozidlo, ostáva prevádzkovateľom motorového vozidla, a tým aj zodpovedným za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky.

Zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v § 24 ods. 7 prvá veta zakotvuje, že navrhovateľ (kancelária) má právo proti tomu, kto zodpovedá za škodu podľa odseku 2 písm. a), b), f) a g) na náhradu toho, čo za neho plnila. V zmysle ustanovenia § 20 ods. 1 zákona bola kancelária zriadená ako právnická osoba, ktorá okrem iného poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu. Účelom vytvorenia poistného garančného fondu je, aby v tých prípadoch, ktoré sú taxatívne vymenované v § 24 ods. 2 zákona bolo poškodenému zabezpečené poskytnutie plnenia za škodu, na ktorú má poškodený právo za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi. Jedným z takýchto prípadov je aj prípad, keď motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda, nie je v čase škodovej udalosti poistené. Osobou bez poistenia zodpovednosti je preto treba rozumieť toho, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou takéhoto vozidla, u ktorého nebola uzavretá poistná zmluva v zmysle § 3 zák. č. 381/2001 Z. z. Ustanovenie § 24 ods. 7 veta prvá v spojení s § 24 ods. 2 písm. b) zákona č. 381/2001 Z. z. je potrebné vykladať tak, že kancelária má právo postihu proti každému, kto za škodu zodpovedá a za koho plnila.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Navrhovateľ sa pôvodným návrhom domáhal zaplatenia sumy 7.432,91 eura s príslušenstvom voči odporcovi v 1. rade H. T. ako vodičovi, ktorý dopravnú nehodu zaviniť titulom náhrady škody podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka a voči odporcovi v 2. rade H. W. ako prevádzkovateľovi motorového vozidla titulom náhrady škody podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka. Po oboznámení sa s potvrdením zo dňa 12. 11. 2003 o tom, že odporca v 1. rade vykonával pre odporcu v 2. rade v dňoch 31. 10. 2001 do 30. 11. 2002 skúšobné jazdy, navrhovateľ uviedol, že odporca v 1. rade vykonával pre odporcu v 2. rade v čase dopravnej nehody prácu v zmysle § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a preto voči nemu berie návrh späť. Predmetom konania potom zostalo posúdenie zodpovednosti za škodu odporcu (pôvodne odporcu v 2. rade) podľa § 427 Občianskeho zákonníka.

To, že odporca bol prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorým vznikla škoda na motorovom vozidle zn. Opel Astra 1,6, EČV: T.-XXX a to, že odporca nemal na toto motorové vozidlo uzavreté povinné zmluvné poistenie medzi účastníkmi konania, nebolo sporné a vyplýva to z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa. Pre posúdenie veci vo vzťahu k odporcovi (pôvodne odporcovi v 2. rade) nie je rozhodujúce, či bola škoda spôsobená v rámci činnosti odporcu - podnikateľa, pretože odporca bol prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorým vznikla škoda, a teda za vzniknutú škodu zodpovedá podľa § 427 Občianskeho zákonníka, ibaže by sa zodpovednosti zbavil podľa § 428 Občianskeho zákonníka. Záver súdu prvého stupňa, keď uviedol, že zodpovednosť odporcu za vzniknutú škodu neprichádza do úvahy ani podľa § 420 ods. 2, ani podľa § 427 OZ preto nie je správny. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že súd prvého stupňa sa bude v ďalšom konaní zaoberať výškou nároku navrhovateľa a jeho posúdením v zmysle § 24 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z. z. Názorom odvolacieho súdu je súd prvého stupňa v ďalšom konaní viazaný (§ 226 OSP).

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.